

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 207/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť S., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. M. H., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 9/2011 z 26. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. marca 2012 telefaxom doručená a 7. marca 2012 predložením originálu doplnená sťažnosť S., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Obdo 9/2011 z 26. októbra 2011 (ďalej aj „namietané rozhodnutie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že „Sťažovateľ je v procesnom postavení žalobcu účastníkom konania vedeného na prvom stupni na Okresnom súde Bratislava I v právnej veci... Sťažovateľa proti žalovanému: JUDr. Mag. J. Č., advokát so sídlom..., B., o vydanie plnenia 1.508.894,78 € (45.456.964,00 Sk). Žalobným návrhom datovaným 16. 08. 2004 a podaným Okresnému súde Bratislava I dňa 19. 8. 2004 Sťažovateľ v tomto konaní... uplatnil právo na peňažné plnenie vo výške 45.456.964,- Sk (1.508.894,78 eur) z titulu vydania bezdôvodného obohatenia (plnenia z neplatných právnych úkonov). O Sťažovateľovej žalobe rozhodol Okresný súd Bratislava I Rozsudkom č. k. 25 Cb 292/04-192 zo dňa 6. 12. 2006 tak, že podanej žalobe v časti o vydanie 34.402.364,- Sk (1.141.949,28 eur) vyhovel a vo zvyšnej časti o vydanie 11.054.600,- Sk (366.945,50 eur) žalobu zamietol. Proti prvostupňovému rozsudku podali účastníci konania odvolania. Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd svojim Rozsudkom č. k. 4 Cob 44/2007-235 zo dňa 6. 6. 2007 odvolaním napadnutý prvostupňový rozsudok v časti o vydanie 34.402.364,- Sk zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol, a vo zvyšnej časti (zamietavej časti o vydanie 11.054.600,- Sk) rozsudok ako vecne správny potvrdil. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti jeho zmeňujúceho výroku, ktorá sa týkala nároku na vydanie 34.402.364,- Sk, a proti ktorej bolo prípustné dovolanie, podal Sťažovateľ dňa 21. 8. 2007 dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd Uznesením spis. zn. 6 Obdo 37/2007 zo dňa 29. 12. 2008 dovolaním napadnutý odvolací rozsudok v časti zmeňujúceho výroku, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok (t. j. v časti týkajúcej sa nároku na vydanie 34.402.364,- Sk) zrušil a vec v zrušenej časti vrátil Krajskému súde v Bratislave na ďalšie konanie.

Po vrátení veci odvolaciemu súde na ďalšie konanie žalovaný v priebehu odvolacieho konania podaním zo dňa 18. 5. 2009 doručeným súde dňa 21. 5. 2009 vzniesol voči žalobe protinárok vo výške 2.413.876,52 eur (72.720.444,- Sk). Sťažovateľ sa k vznesenému protinároku vyjadril podaním doručeným súde dňa 3. 11. 2009, v ktorom poukázal na špekulatívnosť vzneseného protinávrhu. Krajský súd v Bratislave ako odvolací

súd v rámci nového odvolacieho konania po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky, svojim Uznesením č. k. 1 Cob 99/2009-305 zo dňa 12. 11. 2009 zrušil prvostupňový rozsudok a vrátil vec Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie. Svoje rozhodnutie odvolací súd odôvodnil podaním vzájomného návrhu zo strany žalovaného, pričom s poukazom na dvojinštančnosť súdneho konania uviedol, že nie je oprávnený prejednať vzájomný návrh žalovaného, nakoľko by mu tým odňal možnosť konať pred súdom v dvojinštančnom konaní, a preto rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil vec na nové konanie prvostupňovému súdu. Proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 99/2009-305 zo dňa 12. 11. 2009 podal Sťažovateľ dňa 3. 2. 2010 dovolanie.

... dovolací súd svojim Uznesením... spis. zn. 5 Obdo 9/2011 zo dňa 26. 10. 2011 dovolanie Sťažovateľa odmietol.“.

Podľa názoru sťažovateľky postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní, ako aj napadnutým rozhodnutím došlo k neprípustnému zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a do jej práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. *Zásah do označených práv podľa sťažovateľky spočíva v nesprávnom právnom posúdení relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia.*

Sťažovateľka v rámci dôvodov sťažnosti uviedla:

„V okolnostiach prípadu Sťažovateľ podal dovolanie preto, lebo pre nesprávny právny názor odvolacieho súdu ohľadne výkladu a aplikácie ust. § 216 OSP bol ako žalobca vylúčený z realizácie svojich procesných práv v odvolacom konaní. Odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že neprejednal vec v odvolacom konaní, ale v priamom rozpore s ust. § 216 OSP prihliadol na vznesený protinávrh žalovaného, vzhľadom k čomu nevykonal odvolacie konanie spôsobom stanoveným zákonom a bez zákonného dôvodu v rozpore s ust. § 221 OSP vydal uznesenie, ktorým... zrušil prvostupňový rozsudok... Týmto postupom odvolacieho súdu bola Sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom a bol založený dôvod prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 písm. f) OSP, nakoľko vec nebola v súlade so zákonom prejednaná a rozhodnutá v odvolacom konaní. Už

týmto rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave došlo k porušeniu zaručené práva Sťažovateľa na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces...

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho Uznesenia spis. zn. 5 Obdo 9/2011 zákonným spôsobom neodôvodnil svoj právny záver o tom, že tvrdenia dovolateľa o odňatí mu možnosti konať pred súdom nie sú opodstatnené a vôbec sa nevysporiadal s tvrdeniami a argumentmi, ktoré Sťažovateľ uviedol na odôvodnenie podaného dovolania. Sťažovateľ považuje odôvodnenie neaplikovania ust. § 216 OSP za nejasné, nezrozumiteľné a absolútne nepresvedčivé. Povinnosťou všeobecného súdu, v danom prípade Porušovateľa, bolo uviesť v rozhodnutí dostatočné, relevantné a presvedčivé dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť, relevantnosť a presvedčivosť týchto dôvodov sa musí týkať nielen skutkovej, ale aj právnej stránky rozhodnutia. Porušovateľ sa ustanoveniami § 157 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 2 OSP pri vydaní Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 5 Obdo 9/2011 neriadil, toto jeho rozhodnutie je preto arbitrárne, je výsledkom svojvôle Porušovateľa pri posudzovaní právneho stavu veci a pri výklade a aplikácii dotknutých zákonných ustanovení...

Porušovateľ sa vôbec nezaoberal a nijakým spôsobom nevysporiadal s námietkou Sťažovateľa, že neboli dané zákonné dôvody pre zrušenie prvostupňového rozhodnutia (v časti jeho výroku ukladajúceho povinnosť vydať 34.402.364,- Sk) resp. na vydanie zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave... neboli splnené zákonné predpoklady ustanovené v § 221 ods. 1 písm. f) OSP. “

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej tvrdí, že v okolnostiach jej prípadu bol najvyšší súd povinný jej dovolanie posúdiť ako procesne prípustné a mal toto dovolanie vecne prerokovať. Pretože najvyšší súd dovolanie sťažovateľky odmietol a vecne ho neprerokoval, postupoval nezákonne a odňal jej možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru sťažovateľky právny záver najvyššieho súdu vyjadrený v napadnutom rozhodnutí, že postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) nedošlo k odňatiu možnosti sťažovateľke konať pred súdom, a preto prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP nebola daná, je založený na nesprávnom

právnom výklade relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, je zjavne neodôvodnený, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný. Výklad a aplikácia § 216 OSP zo strany dovolacieho súdu „jednoznačne nesie prvky arbitrárnosti, nakoľko aplikácia a výklad predmetného ustanovenia je v zjavnom rozpore s jeho gramatickým, logickým a historickým znením ako aj všetkými doteraz publikovanými právnymi názormi, podľa ktorých vznesenie protinávrhu v odvolacom konaní nie je prípustné a súd na takýto protinávrh nemá prihliadať“.

Sťažovateľka tiež namieta porušenie zásady rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, ktoré odôvodňuje tým, že „kým podaniu žalovaného zo dňa 18. 5. 2009, ktorým žalovaný vzniesol v odvolacom konaní vzájomný návrh, venovali všeobecné súdy pozornosť, zaoberali sa jeho obsahom a jeho prípustnosťou, s podaním Sťažovateľa zo dňa 26. 10. 2009, v ktorom Sťažovateľ namietal neprípustnosť vzájomného návrhu žalovaného v odvolacom konaní sa všeobecné súdy dostatočne nezaoberali. Dovolací súd k vzneseným námietkam Sťažovateľa zaujal len formálne stanovisko (k ust. § 216 OSP), resp. k vzneseným námietkam sa vôbec nevyjadril (k ust. § 221 OSP).“.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti S., a. s. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod spis. zn. 5 Obdo 9/2011 porušené boli.

2. Zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 5 Obdo 9/2011 zo dňa 26. 10. 2011 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti S., a. s. trovy konania v sume 269,58 €... k rukám jej právneho zástupcu Mgr. M. H., advokáta so sídlom..., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

Ústavný súd zdôrazňuje, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Ústavný súd sa preto zaoberal namietaným porušením práv v rozsahu, v akom ich sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v sťažnosti pred ústavným súdom vymedzila v petite návrhu, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý v petite sťažnosti označila za porušovateľa jej práv, t. j. skúmal, či uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 9/2011 z 26. októbra 2011 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou

ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohoto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (II. ÚS 324/2010). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02).

Napadnutým rozhodnutím najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozhodnutiu krajského súdu č. k. 1 Cob 99/2009-305 z 12. novembra 2009 ako procesne neprípustné. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom

najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom rozhodnutí, ktorý spočíva v nesprávnom právnom výklade relevantných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku [§ 216 a § 237 písm. f)], ktorý je podľa nej arbitrárny. Napadnutému rozhodnutiu sťažovateľka vyčíta tiež nedostatočné odôvodnenie.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) po zistení, že dovolanie žalobcu bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 240 ods. 1 OSP) a má náležitosti vyžadované podľa ust. § 241 ods. 1 OSP, pričom je odôvodnené v zmysle ust. § 241 ods. 2 OSP pristúpil ku skúmaniu, či v predmetnej veci je dovolanie prípustné.

Podľa ust. § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodol vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z dôvodov uvedených v cit. ust. § 237 OSP preto možno podať dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou uvedenou v ust. § 237 OSP.

Žalobca prípustnosť dovolania odôvodňuje ust. § 237 písm. f) OSP t. j., že postupom odvolacieho súdu (zrušením rozsudku súdu prvého stupňa) mu bola odňatá možnosť konať pred súdom poukazujúc na ust. § 216 OSP.

Podľa ust. § 216 ods. 1 OSP ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a 98 pre odvolacie konanie neplatia.

Podľa ust. § 97 ods. 1 OSP odporca môže za konania uplatniť svoje právo proti navrhovateľovi i vzájomným návrhom.

Vzájomným návrhom je i prejav odporcu, ktorým proti navrhovateľovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil navrhovateľ. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu (§ 98 OSP).

Dovolací súd dospel k názoru, keďže zákon umožňuje podať protinávrh (§ 97 OSP) ako aj vzájomný návrh podľa ust. § 98 OSP len za konania, potom je treba vychádzať z toho, že žalovaný tak môže urobiť od začatia konania až do jeho skončenia (rozhodnutia vo veci samej). V predmetnej veci síce rozhodol súd prvého stupňa, toto rozhodnutie však nie je právoplatné a vo veci samej by mal rozhodovať odvolací súd. Pretože v zmysle ust. § 216 OSP je stanovené, že o vzájomnom návrhu podľa ust. § 97 a 98 OSP rozhodovať nemôže, potom odvolací súd postupoval správne, keď rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Týmto postupom nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odňatiu možnosti žalobcovi konať pred súdom, dovolací súd je názoru, že konaním o protinávru žalovaného odvolacím súdom alebo zamietnutím takéhoto návrhu s poukazom na ust. § 216 ods. 1 OSP, by došlo k naplneniu vady konania uvedenej pod písm. f) § 237 OSP.

Dovolací súd preskúmal napadnuté uznesenie aj z pohľadu, či toto nevykazuje vady konania uvedené v § 237 písm. a), b), c), d), e) a g) OSP a konštatoval, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu takéto vady konania nevykazuje.

Keďže prípustnosť dovolania nebola daná ani podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 OSP a táto podľa názoru dovolacieho súdu nie je daná ani podľa ust. § 237 OSP, dovolací súd preto dovolanie žalobcu v súlade s ust. § 243b ods. 5 OSP v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietol.“

Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ

rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

S poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľky vo vzťahu k jej námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia neobstojí. Z odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, keď nezistil dôvody prípustnosti dovolania podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Dovolací súd konštatoval, že postupom odvolacieho súdu, ktorý rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odňatiu možnosti sťažovateľke konať pred súdom. Vychádzal pritom z názoru, že vzájomný návrh (§ 98 OSP) možno podať od začatia konania až do jeho (právoplatného) skončenia, teda do rozhodnutia vo veci samej, preto považoval postup odvolacieho súdu za správny. V kontexte takto koncipovaného odôvodnenia sa javí nedôvodnou námietka sťažovateľky, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jej argumentáciou uvedenou v dovolaní.

Ústavný súd nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutia, proti ktorému bola sťažnosť podaná. Jeho úlohou je zistenie, či napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľky zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto považoval za potrebné zaoberať sa nie zákonnou právnou argumentáciou, ktorou bola odôvodňovaná opodstatnenosť sťažnosti, ale iba jej ústavnoprávnymi aspektmi.

Sťažovateľka prípustnosť dovolania odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP, teda že jej postupom odvolacieho súdu, ktorý zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu podania vzájomného návrhu žalovaným, bola odňatá možnosť konať pred (odvolacím) súdom. Pod odňatím možnosti konať pred súdom možno vo všeobecnosti

rozumieť taký postup súdu, ktorým účastníkovi konania znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva.

Právny názor dovolacieho súdu, podľa ktorého postupom odvolacieho súdu, ktorý zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu z dôvodu podania vzájomného návrhu, nedošlo k odňatiu možnosti sťažovateľke konať pred súdom, považuje ústavný súd za vecne správny a ústavne konformný. Ako to vyplýva zo samotnej sťažnosti, sťažovateľka mala možnosť vyjadriť sa ku vzájomnému návrhu žalovaného, a túto možnosť aj využila (podaním z 26. októbra 2009). Sťažovateľke teda nebola znemožnená realizácia jej procesných práv v rámci odvolacieho konania. V tejto súvislosti je potrebné akcentovať skutočnosť, že po zrušení rozhodnutia súdu prvého stupňa a vrátení veci do štádia prvostupňového konania má sťažovateľka naďalej možnosť realizovať svoje procesné práva v súdnom konaní a aktívne tak ovplyvňovať jeho priebeh a výsledok. Postupom krajského súdu v odvolacom konaní preto nedošlo k odňatiu možnosti sťažovateľke konať pred (odvolacím) súdom.

Ako to vyplýva z odôvodnenia namietaného rozhodnutia, najvyšší súd sa zaoberal a dostatočným spôsobom vysporiadal s dovolacími dôvodmi sťažovateľky, avšak keďže sa s nimi nestotožnil, odmietol dovolanie ako neprípustné. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v zákone. Ústavný súd preto konštatuje, že postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor

najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd s prihliadnutím na petit sťažnosti, v ktorom sťažovateľka namieta porušenie označených práv len vo vzťahu k rozhodnutiu dovolacieho súdu, konštatuje, že medzi postupom a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obdo 9/2011 z 26. októbra 2011 a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec odôvodnenia rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na to, že nezistil porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozhodnutím, nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv zaručených v čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny, ktoré sťažovateľka namietala mimo petitu sťažnosti. Z uvedeného dôvodu preto prichádzalo do úvahy odmietnutie sťažnosti aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky predstretými v jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2013